

Žrtve brodoloma ladje, ki je plula pod panamsko zastavo, lahko pri italijanskih sodiščih vložijo tožbo za ugotovitev odgovornosti zoper italijanske organizacije, ki so to ladjo klasificirale in zanjo izdale spričevalo

Te organizacije bi se lahko sklicevale na imuniteto pred sodnimi postopki, le če bi bile njihove dejavnosti izraz javne oblasti panamske države

Sodišče je v sodbi Rina (C-641/18), izdani 7. maja 2020, na prvem mestu razsodilo, da **odškodninska tožba, vložena zoper pravne osebe zasebnega prava, ki opravljajo dejavnost klasifikacije in izdajanja spričeval za ladje za račun in po pooblastilu tretje države, spada pod pojem „civilne in gospodarske zadeve“ v smislu člena 1(1) Uredbe št. 44/2001¹** (v nadaljevanju: uredba Bruselj I) in zato na področje uporabe te uredbe, **če se ta dejavnost ne izvaja na podlagi prerogativ javne oblasti v smislu prava Unije**. Na drugem mestu je poudarilo, da načelo mednarodnega običajnega prava o imuniteti pred sodnimi postopki ne nasprotuje temu, da nacionalno sodišče, ki odloča o zadevi, v sporu v zvezi s takim pravnim sredstvom izvaja sodno pristojnost, določeno z navedeno uredbo, kadar to sodišče ugotovi, da te organizacije niso uporabile prerogativ javne oblasti v smislu mednarodnega prava.

Leta 2006 je ladja Al Salam Boccaccio'98, ki je plula pod zastavo Republike Panama, v Rdečem morju potonila, kar je terjalo več kot 1000 žrtev. Družinski člani žrtev in preživeli potniki brodoloma so pri Tribunale di Genova (sodišče v Genovi, Italija) vložili tožbo zoper družbi Rina SpA in Ente Registro Italiano Navale (v nadaljevanju: skupaj: družbi Rina), in sicer družbi, ki sta opravili dejanji klasifikacije in izdaje spričeval za ladjo, ki je potonila, in ki imata sedež v Genovi. Tožeče stranke zahtevajo odškodnino za premoženjsko in nepremoženjsko škodo, ki izhaja iz eventualne civilne odgovornosti družb Rina, pri čemer trdijo, da sta vzrok za brodolom navedeni dejanji. Družbi Rina sta s sklicevanjem na načelo o imuniteti pred sodnimi postopki zatrjevali nepristojnost sodišča, ki mu je bila zadeva predložena, ker sta dejanji klasifikacije in izdaje spričeval, ki sta ju opravili, izvedli po pooblastilu Republike Panama in sta zato izraz suverenih prerogativ države pooblastiteljice. Ker se je sodišče, ki mu je bila zadeva predložena, spraševalo o pristojnosti italijanskih sodišč, je postavilo vprašanje za predhodno odločanje.

Na prvem mestu se je Sodišče, da bi ugotovilo, ali so italijanska sodišča pristojna na podlagi člena 2(1) Uredbe Bruselj I,² ukvarjalo z razlago pojma „civilne in gospodarske zadeve“ v smislu člena 1(1) te uredbe glede dejavnosti klasifikacije in izdajanja spričeval za ladje, ki jih opravljata družbi Rina po pooblastilu in za račun Republike Panama. Sodišče je najprej opozorilo, da nekateri spori med javnim organom in subjektom zasebnega prava sicer **lahko spadajo na področje uporabe Uredbe Bruselj I, kadar se pravno sredstvo nanaša na dejanja, storjena brez vključitve javne oblasti (*iure gestionis*), vendar je drugače, kadar javni organ ravna v okviru izvajanja javne oblasti (*iure imperii*)**. V zvezi s tem je Sodišče poudarilo, da ni pomembno, da so se nekatere dejavnosti izvajale po pooblastilu države: zgolj dejstvo, da so nekatera pooblastila dodeljena z oblastvenim aktom, namreč ne pomeni, da se ta pooblastila izvajajo *iure imperii*.

¹ Uredba Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 4, str. 42). Ta določba zlasti določa, da se ta uredba uporablja v civilnih in gospodarskih zadevah.

² V skladu s to določbo so osebe s stalnim prebivališčem v državi članici ne glede na njihovo državljanstvo načeloma tožene pred sodišči te države članice.

Enako velja za dejstvo, da sta bili zadevni dejanji izvedeni za račun in v interesu Republike Panama, ker delovanje za račun države ne pomeni vedno izvajanja javne oblasti. Poleg tega dejstvo, da imajo nekatere dejavnosti javen namen, samo po sebi ni zadosten element, da se te dejavnosti obravnavajo, kot da se izvajajo *iure imperii*. Sodišče je tako poudarilo, da **je za ugotovitev, ali sta bili dejanji iz postopka v glavni stvari izvedeni v okviru izvajanja javne oblasti, upoštevno merilo uporaba pooblastil, ki ne spadajo pod pravila, ki se uporabljajo v razmerjih med posamezniki.**

V zvezi s tem je Sodišče poudarilo, da sta dejanji klasifikacije in izdaje spričeval, ki sta ju opravili družbi Rina, zajemali le ugotovitev, ali pregledana ladja izpolnjuje zahteve, določene z zakonskimi določbami, ki se uporabljajo, in, če je tako, izdajo ustreznih spričeval. Razlaga in izbira tehničnih zahtev, ki se uporabljajo, pa sta bili pridržani organom Republike Panama. Res je, da lahko preverjanje ladje, ki ga opravi družba za klasifikacijo in izdajanje spričeval, glede na okoliščine primera privede do preklica spričevala zaradi njene neskladnosti s temi zahtevami. Vendar tak preklic ne izhaja iz pristojnosti odločanja navedenih družb, ki delujejo v predhodno opredeljenem zakonskem okviru. Če po preklicu spričevala ladja ne more več pluti, je to posledica zakonsko predpisane sankcije. Zato je Sodišče ugotovilo, da **s pridržkom preverjanj, ki jih mora opraviti predložitveno sodišče, dejanj klasifikacije in izdajanja spričeval, ki sta jih opravili družbi Rina, ni mogoče šteti kot opravljenih pri izvajanju prerogativ javne oblasti v smislu prava Unije.**

Na drugem mestu je Sodišče preučilo morebitni vpliv izjeme, ki izhaja iz načela mednarodnega običajnega prava, ki se nanaša na imuniteto pred sodnimi postopki, na uporabo Uredbe Bruselj I. Sodišče je navedlo, da je že razsodilo, da glede na trenutno stanje mednarodne prakse **imuniteta držav pred sodnimi postopki ni absolutna**, temveč je na splošno priznana takrat, kadar se spor nanaša na akte suverenosti, ki so izvršeni *iure imperii*. **Mogoče pa jo je izključiti, če se pravno sredstvo nanaša na akte, ki ne spadajo v okvir javne oblasti.** Imuniteta subjektov zasebnega prava, kot sta družbi Rina, pred sodnimi postopki ni splošno priznana v zvezi z dejanji klasifikacije in izdaje spričeval za ladje, kadar ta niso bila izvedena *iure imperii* v smislu mednarodnega prava. Zato je Sodišče ugotovilo, da navedeno načelo ne nasprotuje uporabi Uredbe Bruselj I v sporu, kakršen je ta v postopku v glavni stvari, kadar sodišče, ki odloča o zadevi, ugotovi, da zadevne organizacije za klasifikacijo in izdajanje spričeval niso uporabile prerogativ javne oblasti v smislu mednarodnega prava.

OBVESTILO: S predlogom za sprejetje predhodne odločbe lahko sodišča držav članic v zvezi s sporom, o katerem odločajo, Sodišču predložijo vprašanja o razlagi prava Unije ali veljavnosti aktov Unije. Sodišče ne odloči o nacionalnem sporu. Zadevo reši nacionalno sodišče v skladu z odločbo Sodišča. Ta odločba je enako zavezujoča za druga nacionalna sodišča, ki obravnavajo podoben problem.

Neuradni dokument za medije, ki Sodišča ne zavezuje.

[Celotno besedilo](#) sodbe je objavljeno na spletnem mestu CURIA na dan razglasitve.

Kontaktna oseba: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793